

Informačný list predmetu

Vysoká škola: Univerzita Komenského v Bratislave	
Fakulta: Prírodovedecká fakulta	
Kód predmetu: nový	Názov predmetu: Úvod do štúdia demografie
Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností:	
Forma výučby: prednášky, cvičenia	
Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách): 1 hodina prednášky / 1 hodina cvičenia	
Týždenný: 2 Za obdobie štúdia: 26	
Metóda štúdia: prezenčná/dištančná	
Počet kreditov: 2	
Odporúčaný semester štúdia: 1.	
Stupeň štúdia: I.	
Podmieňujúce predmety: -	
Podmienky na absolvovanie predmetu: 1. vypracovanie semestrálnej práce 2. ústna skúška (písomný doklad z prípravy na ústnu skúšku v prípade dištančnej formy štúdia bude dokladom o skúške videonahrávka priebehu samotnej skúšky). Semestrálna práca bude predstavovať 40% hodnotenia. Záverečná skúška bude predstavovať 60%. Znamky budú udeľované podľa nasledujúcej škály: A: 91-100% B: 81-90% C: 71-80% D: 61-70% E: 51-60%	
Výsledky vzdelávania: Cieľom výuky predmetu je uviesť študentov do problematiky oboru demografie a všeobecných princípov vedeckého bádania. Študenti sa dozvedia objekt a predmet výskumu demografie ako aj históriu vzniku toho vedeckého oboru. Ďalej budú predstavené najdôležitejšie otázky, na ktoré môže demografia odpovedať. Pomocou populárnych a všeobecne známych tém sa študent oboznámi s príslušnou demografickou terminológiou. Súčasťou predmetu bude aj vypracovanie semestrálnej práce na zvolenú tému, kde si študenti osvoja techniky vyhľadávania vedeckých publikácií a ich citovanie a zásady vedeckej etiky.	
Stručná osnova predmetu:	
Všeobecné princípy vedeckého bádania a vnútorná diferenciácia demografie - fázy vedeckého poznávania. Princípy analýzy, syntézy a abstrakcie. Princípy vedeckej metodológie. Definícia demografie. Vývoj názvu „demografia“. Vnútorná diferenciácia demografie.	
Príbeh demografie 1 – predgrandovské obdobie - demografické myšlienky staroveku – populačné optimum, populačný skepticizmus, aristotelizmus. Renesancia – Francesco Sansovino, Frances Bacon, Giovanni Battista Riccioli – hodnotenia sily/moci štátu podľa početnosti populácie, prvé odhady.	
Príbeh demografie 2 – vznik demografie - William Petty – Politická aritmetika. John Graunt – zakladateľ demografie, vypracovanie prvej demografickej štúdie. Edmund Halley – prvé úmrtnostné tabuľky. Richard Cantillon – snaha o prvé hodnotenie demo-ekonomických vzťahov.	
Príbeh demografie 2 – rozvoj praktického využívania demografie, rozvoj teórie - Johan Sussmilch – populačná problematika v širšom kontexte (poisťovníctvo, zdravotníctvo, vojsko, dane). Victor de Mirabeau – merkantilistický populacionalizmus. Thomas More – oživenie Platónových myšlienok o populačnom optime.	
Príbeh demografie 3 – hrozí ľudstvu preľudnenie? - Adam Smith – politická ekonómia. Thomas Malthus – populačný skepticizmus – hrozba preľudnenia (nedostatok potravín, chudoba, vojny). Kritici: Jaen Charles Sismondi, K. Marx. Pokračovatelia: David Ricardo, John Stuart Mill.	
Príbeh demografie 4 – zlepšovanie demografickej metodológie - G. Gompertz a W. M. Makeham – zdokonalenie úmrtnostných tabuliek. Wiliam Farr – prvé vypracovanie klasifikácie príčin úmrtí (dodnes kontinuálne upravované). Wilhelm Lexis – návrh demografickej siete. Riachard Bockh – čistá a hrubá miera reprodukcie.	

Príbeh demografie 5 – hľadanie univerzálnej teórie a ďalší rozvoj metodológie - Paul Mombert – blahobytová teória. Fridrich Ratzel – geografický determinizmus. Conrado Ginni – cyklická teória. Antonín Boháč – urbanizačná teória. A. Landry. W. Tompson, F. Notestein, Z. Pavlík – teória demografickej revolúcie, jej typy a fázy.

Príbeh demografie 6 – história demografie Slovenska - J. Svetoň – syntetické hodnotenie obyvateľstva Slovenska. J. Veršík – o vekovom zložení Slovenska. P. Vereš – plodnosť Slovenska pred rokom 1950. J. Hanzlík – analýzy zahraničnej migrácie. O. Bašovský – vývoj rozmiestnenia obyvateľstva.

Súčasný demografický výskum a formality vedeckého bádania - Najdôležitejší súčasný domáci ako aj zahraničný predstavitelia. Etika vo vedeckej práci - citovanie a odkazovanie na použité zdroje podľa ISO 690. Knižnice a práca s katalógmi.

Úlohy cvičení – praktická ukážka typov citovania, spôsoby vyhľadávania vedeckých prác vo vedeckých registroch (hlavne anglických). Jednoduché analýzy dát. Formálne náležitosti úpravy textu a prezentácie.

Súčasný demografický výskum a formality vedeckého bádania - Najdôležitejší súčasný domáci ako aj zahraničný predstavitelia. Etika vo vedeckej práci - citovanie a odkazovanie na použité zdroje podľa ISO 690. Knižnice a práca s katalógmi.

Úlohy cvičení – praktická ukážka typov citovania, spôsoby vyhľadávania vedeckých prác vo vedeckých registroch (hlavne anglických). Jednoduché analýzy dát. Formálne náležitosti úpravy textu a prezentácie.

Úlohy cvičení – praktická ukážka typov citovania, spôsoby vyhľadávania vedeckých prác vo vedeckých registroch (hlavne anglických). Jednoduché analýzy dát. Formálne náležitosti úpravy textu a prezentácie.

Odporúčaná literatúra:

Pavlík, Z., Rychtaříková, J., Šubrtová, A. (1986) Základy demografie. Praha: Academia.
Kalibová, K., Pavlík, Z., Vodáková, A. (2009) Demografie nejen pro demography. Praha: Slon.

Bleha, B., Vaňo, B. (2007) Niektoré teoretické a metodologické aspekty populačnej politiky a náčrt jej koncepcie pre Slovenskú republiku. Sociológia, 39, 1, 62-80s.

Fergusonem, N. (2008) The Ascent of Money - A risky business. (film), dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=bbjUq3MW7as>

Steps international. (2012) Why poverty? Poor Us: an animated history. (film), dostupné na: <https://www.youtube.com/watch?v=4R5iIKKYPVw>

Kimlička Š. (2004) Príklady citovania podľa ISO 690 a ISO 690-2. Bratislava: Stimul.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu:

Slovenský v kombinácii s anglickým (študijná literatúra a vybrané témy v anglickom jazyku)

Poznámky:

Hodnotenie predmetov

Celkový počet hodnotených študentov:

A	B	C	D	E	FX
a	b	c	d	e	f

Vyučujúci: Mgr. Pavol Ďurček, PhD.

Dátum poslednej zmeny: 8. februára 2022

Schválil: prof. RNDr. Ján Buček, CSc.